

У той час, як великий футбол у Сумах сьогодні переживає непрості часи, його менший «брат» – футзал – навпаки, набуває все більшої популярності. Зростає число команд, які грають у «міньку», збільшується кількість змагань, що збирають велику кількість уболівальників. Велика заслуга у цьому голови федерації футзалу Сум, члена виконкому Федерації України з футзалу Олександра Єлшанського, який докладав багато зусиль для розвитку спорту в нашій області.

– Олександр Анатолійовичу, те, що Ви своє життя пов'язали з футболом – це випадковість чи закономірність?

– Цей вид спорту мені подобався ще з раннього дитинства. Втім, хто знає, як би воно було, якби я у 8 років не потрапив до ДЮСШ «Фрунзенець» до самого Костянтина Зінов'єва. Перші кроки у футбол робив у якості голкіпера, хоча завжди тягнуло до роботи з м'ячем саме як польового гравця. Особливо вдавалося жонглювання. Вже тоді міг вибити м'яча 300 разів, рекорд же поставив, навчаючись у 8 класі, – 5 тисяч 700 підбивань, а головою – 330! За цим елементом у мене не було рівних ні у «Фрунзенці», ні серед гравців дворових команд.

У Зінов'єва ж я у 10 років став капітаном дитячо-юнацької команди, почав грати на позиції центрального захисника.

Капітанську пов'язку носив до 15-ти років. І в цьому віці в мене трапилося горе: помер батько. Саме він мене з 4-х років почав водити на футбольні матчі, а коли я навчався в ДЮСШ, вже на стадіон його проводив я: тоді ми подавали під час матчів м'ячі, і через це нашим батькам дозволялося дивитися гру безплатно. Він все

Фото Володимира КОВАЛЕНКА

Життя у футболі

– Саме через неї не вдалося пограти на більш високому рівні?

– У тому числі. Мене разом із декількома іншими сумськими гравцями запрошували на перегляд до охтирського «Нафтовика», Красногірська, Вітебська, Набережних Челнів. Але комусь ми не підійшли, щось нам не сподобалось, тому кар'єра за межами України не склалася. Я повернувся до Сум. Справа йшла до весілля, і треба було вирішувати квартирне питання.

– У кінці 80-х це було зробити не так і просто...

– На той момент я вже грав за

ванш – 4:6. Наші гравці тоді вперше побачили футзальний м'яч, бо в Сумах їх просто не було.

Через два тижні мав відбутися другий тур, а в команди грошей катма, хоча хлопці горіли продовжувати змагання. Добре, що тоді своє плече їм підставив начальник облуправління сільського господарства Станіслав Ярошенко. Він запропонував підприємствам АПК підтримати команду на сезон, і та, вже під назвою «Колос», віддячила за це зайнятим першим місцем, вийшовши до вищої ліги.

Та фінансове питання нікуди не зникло, і знову ми стали перед ви-

ні мати у Сумах міцну футзальну команду хоча б першої ліги, не говорячи про елітну?

– У першу чергу – так. Виступали у нас на всеукраїнському рівні команди «Сумигаз», «Універ-Автомар», «СумДУ», однак у підсумку залишилися лише університетська команда, і якою буде її подальша доля, де вона гратиме, – ніхто сьогодні не знає.

– Зате аматорських колективів стає все більше й більше!

– Це так. Три роки тому було встановлено рекорд за їх кількістю: у чемпіонаті брали участь 48

– А за кордоном доводилося бувати саме як представнику футзальної спільноти?

– Бувало. У 2012 р. возив молодіжну збірну України до Польщі, а два роки тому в якості директора спортивної делегації – до Франції. (І там, і там провели по два матчі і всі виграли.) У клубному ресторані ФК «Ліон» розговорилися з мером міста (французьку я не забув!). Запитав мене: «Як там у вас ситуація в країні, кого ви підтримуєте?». Тобто за кордоном жваво цікавилися, що у нас відбувається.

подемі. Це стимулювало до праці на футбольному полі.

Смерть батька стала великою втратою, і я пізніше не займався футболом. Думав, що за цей час мене забули, і коли я знову пішов на стадіон «Авангард», хотів записатися до Зінов'єва як новачок. Але він, виявляється, про мене не забув, по-батьківськи обійняв: «Молодий чоловіче, ну, де ви пропали? Я знаю, що у вас горе, але життя продовжується. У вас все попереду, давайте трудіться...».

Отож весною 1982 року я відновився в ДЮСШ, а восени, після того, як виповнилося 16 років, Зінов'єв відвів мене до команди майстрів, якою займалися Архипов, Сербін. Так я став гравцем «Фрунзенця». У 10-му класі в мене вже був вільний графік відвідування занять, хоча я старався по мірі можливості не пропускати уроки. Завдяки цьому середній бал атестата був 4,3 (за п'ятибальною системою оцінювання, - *ред.*). Особливо гарно мені давалася французька мова – її завдяки чудовому викладачеві Світлані Шепіловій я здав «автоматом».

Та закінчення школи у 1983 році співпало з «вильотом» «Фрунзенця» з другої ліги, тому довелося самому шукати свою долю.

– Що ж було далі?

– В інститут не встиг вступити, і мене порекомендували в училище №5, яке я закінчив з червоним дипломом. По тому настала пора йти до армії: службу проходив у «вертолітці» в Михайлівці під Сумами, маю 72 години самостійних нальотів на гелікоптері.

До серйозного футболу повернувся у 1986 році, потрапивши до сумського «Ливарника», який став правонаступником «Фрунзенця». І вже в першому матчі проти полтавського «Колоса» в чемпіонаті України серед аматорів (нині «Ворскла») отримав серйозну травму, що й досі дасться взнаки.

ру. Отримав однокімнатну в 1991 році. Мабуть, я був останній, кому випала така нагода. Та з активним футболом довелося «зав'язати»: давалася взнаки травма, яку глушили регулярними медичними блокадами, що не могло не позначитися на здоров'ї. Треба було приділяти увагу і сім'ї, адже в ній вже з'явився Олександр Елшанський-молодший. Оскільки мав на руках диплом фахівця фізичного виховання, то я продовжив тренувати дітей, судити футбольні матчі...

– Цього вистачало на життя?

– Як і багато хто в ті часи, разом із друзями почали займатися підприємницькою діяльністю. У Росію моталися, за кордон, привозили товари, продавали. Хороші гроші тоді заробляли. Але у 1996 році наша фірма розпалася, і мені прийшло на думку відкрити своє підприємство, яке було б напряму пов'язане з футболом. Так у Сумах з'явився футбольний клуб «Колос». Нам виділили приміщення по вулиці Покровській, де ми пропонуємо футбольним командам все необхідне: товар іде з Польщі, Іспанії, Болгарії, інших країн. Тоді ж провели перший кубок області з футболу за участю 8 команд, наступного року – чемпіонат України по «Колосу» серед сільських команд, який виграли футбалісти Сумського аграрного університету.

Згодом виник задум взяти участь у чемпіонаті України з футболу серед команд першої ліги. За цю ідею вхопилася компанія «Сумжитлобуд», що обіцяла знайти спонсорів-інвесторів, але все обмежалося тим, що підприємство сплатило лише заявочний внесок. Довелося взяти «будівельників» під свою опіку і везти їх власним коштом на перші ігри до Дніпропетровська. Тоді стартовий поєдинок ми програли з рахунком 8:1, зате наступного дня взяли ре-

зультат. Вирішили, звідки тому ж Ярошенку «нашкребли»десь 40-50 тис. грн, чого було явно недостатньо для повноцінної участі у змаганнях.

Однак підготовка до сезону почалася, і цей час був позначений запрошенням до «Колоса» Олега Гусева. Він провів восени 1998 року за команду 4 гри. На одну з них був запрошений інспектором тренер національної збірної з футболу Геннадій Лисенчук. Побачивши у дії 15-річного хлопця, він сказав: «Цей гравець буде виступати у моїй команді» (хоча тоді Олегу не вдалося забити жодного м'яча).

Та всі знають, як насправді склалася футбольна доля нашого земляка. Я тоді помітив, що його стиль гри не зовсім підходить для коротких майданчиків, де мало простору для швидкісного дриблінгу, і по-справжньому цей талант реалізував себе саме на великому полі.

Повертаючись же до того сезону, зазначу, що друге коло команда догравала за свої кошти – спонсорів так і не вдалося знайти.

– А у владних кабінетах не пробували добути необхідні кошти?

– Допомога, в кращих японських традиціях, заключалася у даванні обіцянок. Ясна річ, після подібного спілкування шукати підтримки у високих кабінетах було марною справою. Тож опісля звертався за допомогою лише до своїх друзів: ті, як є можливість, завжди підставляють плече.

– До речі, Ви й самі теж свого часу були в когорті людей, які вирішували долю Сум у складі депутатів міськради?

– Жалкую про це. Даремно втрачений час. Знав би – ніколи не балотувався б...

– Тож, виходить, саме брак фінансів не дозволяє нам сьогодні

змагати. Скажімо, 18 років тому вперше в Україні започаткували проведення чемпіонатів світу і Європи «по-сумськи». Змагання проводяться за формулою європейських та світових першостей напередодні футбольних форумів. Учасникам шляхом жеребкування присвоюється назва тієї чи іншої збірної, які потім за сіткою чемпіонату виявляють свого переможця. До слова, цього року перед Євро-2016 до півфіналу у нас вийшли Португалія, Німеччина, Угорщина та Франція, тобто 3 з 4 команд, чії збірні дісталися цієї стадії у Франції!

Не забуваємо і про ветеранів. Так, у 2015 р. у спортивному центрі «Олімп» вперше в Україні був проведений чемпіонат серед ветеранів віком від 60 років і старше. Цікаво, що основним правилом для гравців цього віку є те, що вони на майданчику мають не бігати, а ходити. Ми ж цього не знали, і 60-річні бувало включали такі швидкості, що спробуй за ними вгнатися!

Про досягнення Сум у цьому виді спорту свідчить і той факт, що впродовж трьох років – з 2005 по 2007 – фінал Кубка України з футболу проводився саме в нашому обласному центрі, а в останній раз велася навіть пряма трансляція матчу на Першому Національному.

Так що аматорський футбол прогресує, у Сумах і області з'являється все більше майданчиків зі штучним покриттям, що значно поліпшує умови для гри.

– Ви самі, у свої 50 виходите на поле?

– Аякже. У 2000 році, після того, як «Сумгаз» підібрав під себе «Колос», була створена команда «Пресинг», до якої входять журналісти, бізнесмени, колишні футболісти. Беремо участь у всіх змаганнях, виїжджаємо на товариські ігри, так що ігрової практики вистачає.

Скажімо, Петербурзі (де ми закінчили 2-е місце), за полярне коло в Ямало-Ненецький округ. Однак це було задовго до нинішніх подій, і зустрічали нас там чудово. У Петербурзі, де ми стали переможцями турніру, нам кубок вручали Кержаков з Аршавіним. Зрозуміло, що зараз ці зв'язки обірвалися.

– Ви згадали про сина. Він, виходить, не пішов слідами батька?

– Ну, як сказати. Олександр закінчив Харківську юридичну академію, де серйозно займався футболом. Це дало можливість йому взяти участь у складі збірної України в двох чемпіонатах світу серед поліцейських, що проходили в Криму та в Новій Зеландії. І з обох змагань він повертався з чемпіонською нагородою. Вражень від поїздок, особливо другої, було море.

Зараз Олександр 29 років, він працює у міському відділі поліції, але з футболом не пориває: і сам грає, і арбітром виступає.

Меншому Сергію 23 роки. Він також дружить з м'ячем, так що в Сумах склалася чергова футбольна династія.

– І які ж у Вас мрії?

– Я вже дідусь: маю 6-літню онучку. Хотілося б ще побавити й онука. Ну, а яка найулюбленіша іграшка у нього буде, ви можете здогадатися. Взагалі ж, сили рухатися далі є, планів теж вистачає, тож будемо працювати і, звичайно ж, грати у футбол. Головне, щоб в Україні припинилася війна, перестали гинути люди, а всі інші негаразди ми обов'язково подолаємо.

Нещодавно спортсмен і менеджер Олександр Елшанський (старший) знайий не тільки в місті та області, а й по всій Україні та за її межами, відзначив своє 50-річчя. Редакція газети «Сумщина» вітає його з ювілеєм та зичить великих досягнень у розвитку спорту.

Розмову вів Сергій ХАНІН